

Akta *Der Kommandeur der Sicherheitspolizei und des SD für den Distrikt Radom*, sygn. AIPN GK 105/55 dotyczą prewencyjnej akcji aresztowań inteligencji polskiej na terenie Radomia i okolic w związku z przypadającym 11 listopada w 1939 r. świętem Niepodległości.

Dowódca
Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa
w Dystrykcie Radom
Nr. Dz. III -376/39¹

Radom, 13 grudnia 1939 r.

1)
Do
Dowódcy SS- i Policji
W Sztapie Gubernatora
Dystryktu RADOM
w Radomiu

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 grudnia 39² r. dotyczące „Zakładników w związku z 11 listopada 39” informuję, że aresztowania Polaków, którzy 10 i 11.11.39 r. zostali przesłuchani³, nastąpiły zgodnie z zarządzeniem Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy⁴. Główny Urząd Bezpieczeństwa Rzeszy wykorzystał zamach z 8 listopada⁵ w Monachium, aby przez podległe komisariaty nakazać aresztowanie czołowych polskich osobistości.

W związku z tym w swoim czasie w Radomiu i okolicy zostało aresztowanych 145 osób, spośród których duża część została do dnia dzisiejszego już zwolniona. Obecnie 50 osób aresztowanych w tej akcji znajduje się w tutejszym więzieniu i 51 osób w więzieniu w Kielcach.

Zwolnienie albo decyzja o losie tych osób może nastąpić tylko na polecenie Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy.

L⁶

2) do akt „Akcja 10 i 11 XI.39”⁷

*Prośba o zwolnienie sędziego grodzkiego
Stanisława Janika została podjęta i
odłożona do akt prewencyjnego aresztowania Janika.
Berger 16/XII.39 r.*⁹

H.⁸

Źródło: AIPN, GK 105/55 k. 6 (sc. 11)

tłum. Zofia Furmanek, Archiwum IPN

¹ III - 376 - nr dziennika wpisany odręcznie

² 39 – 1939 r.

---

³ **vor** – zapis odręczny: w dokumencie wyraz **festgenommen** zamieniono na **vorgenommen**

⁴ **Reichssicherheitshauptamt (RSHA)**/Główny Urząd Bezpieczeństwa Rzeszy – centrala państwowej policji bezpieczeństwa (Sicherheitspolizei, Sipo) i służby bezpieczeństwa (Sicherheitsdienst, SD). Był to jeden z 12 urzędów SS, który został utworzony 27.09.1939 r. na mocy rozkazu Heinricha Himmlera, a obowiązywał od 01.10.1939 r. Dzielił się na 7 departamentów (Amt). Jego pierwszym szefem był Reinhard Heydrich, a następnie Bruno Streckenbach i Ernst Kaltenbrunner. RSHA nadzorował również Einsatzgruppen (oddziały specjalne), które dopuściły się masowych mordów w krajach okupowanych.

⁵ W piwiarni (tzw. piwnicy mieszczańskiej) w Monachium, która była miejscem spotkań członków NSDAP, w dniu 8 listopada 1939 r. miał miejsce nieudany zamach na Adolfa Hitlera przeprowadzony przez stolarza Georga Elsera przy użyciu bomby zegarowej. Elser został aresztowany i krótko przed zakończeniem wojny zamordowany w obozie koncentracyjnym w Dachau.

⁶ **L** - inicjał odręczny

⁷ adnotacja odręczna

⁸ **H.** - inicjał odręczny

⁹ adnotacja odręczna